

VÄRDEBESKRIVNING

Område av riksintresse för naturvård i Dalarnas län

Datum: 2003-12-16

Områdesnummer: NRO 20 068

Områdesnamn: Ore älv-Oreåsen

Kommun: Orsa (2034), Rättvik (2031)

Kartblad: 14FNV, 15FSV

Area: 1496 ha totalt varav 1200 ha land och 296 ha vatten.

Naturgeografisk region: 30 a Norrlands vågiga bergkullterräng med mellanboreala skogsområden.

32a Norra Norrlands barrskogsområden och bergkullslätter.

Agrara kulturlandskapsregioner: Södra Norrlands och norra Svealands skogsbygder.

Landskapsformer: Bergkullslätt.

Riksvärde:

Ås, kame, meander	
Vattendrag	Fauna

Värdeomdöme: Områdets geologiska värden är stora genom rikedom av välutbildade formelement. Älven hyser stora biologiskt värden, främst genom förekomsten av utter och Hansjööringen.

Huvudkriterier: A, C, E

Stödskriterier: Storlek, mångformighet, representativitet, funktion – betydelse för flora och fauna

Förutsättningar för bevarande: Att all form av exploatering och skogsbruk visar stor hänsyn till områdets naturvärden. Värdet kan påverkas negativt av täktverksamhet, ej naturanpassat skogsbruk, vägdragningar, kulvertering eller förändring av vattendragets sträckning eller bottenprofil, vandringshinder eller vattenreglering, vattenuttag, utsläpp av försurande ämnen, tillförsel av organiska gifter, överfiske, inplantering av främmande öringstammar.

Säkerställande: -

Områdets huvuddrag: Oreälven avvattnar stora delar av Orsa finnmark under sitt lopp från källorna i Härjedalen ned till utloppet i Oresjön. Via sjön

Skattungen fortsätter sedan älven västerut till mynningen i Orsasjön. Längs hela älvsträckan från härjedalsgränsen till Oresjön, en sträcka på närmare sju mil, löper den imponerande Oreåsen parallellt med älven. Det här avgränsade området omfattar en cirka tre mil lång del av denna sträcka, från Tyldsjöheden i norr till Lindbodarna i söder.

Älven flyter här genom en vidsträckt bergkullslätt. Först söder om Vangsjön får dalgången en mer framträdande roll i landskapet. Dalgången anses vara tektoniskt bildad och följer bergartsgränsen mellan migmatit och granit. Oreälven är reglerad, främst vid Vässinkoski kraftstation en knapp mil uppströms Noppikoski.

De mäktiga avlagringar som bygger upp Oreåsen visar att stora sedimentmängder transporterades genom dalgången under landisens avsmältningsskede och bildat ett kameområde med ett flertal formelement. Vid Tyldsjön i områdets norra del ligger ett 60 meter brett plan. Mest framträdande är kanske den mängd av vattenfyllda åsgropar och åsgravar som omger ryggarna. Terrängen är i vissa partier utformad som kittelfält eller kulligt landskap. Ett flertal åsnät och olika typer av deltan uppträder även i området. Vid Skålbygget rinner den meandrande Finnsjöån ut i älven.

Vegetationen i området utgörs av olika typer strandvegetation, på åsmaterialet magra tallhedar. Floran är ej närmare undersökt men torde trots regleringen vara av visst intresse. Som ett anmärkningsvärt inslag i floran märks backtimjan, vilken här tycks trivas i älvbrinkarna.

Älven och de omgivande småtjärnarna bildar värdefulla miljöer för vattenbundna fåglar och däggdjur. Den hotade uttern har med all sannolikhet en fast stam i området.

Älven hyser öring, Hansjööring. Den storvuxna Hansjööringen lekte tidigare i Oreälven och växte upp i Orsasjön och Siljan. I och med utbyggnaden av kraftstationen i Hansjö har uppvandringen upphört och kraftföretaget står nu för utplantering av Hansjööringen. Öringen är särskilt skyddsvärd och av mycket stor betydelse för landet som avelstäkt.

Områdets förutsättningar för friluftsliv i olika former är goda.

Anmärkningar: G-område i kommunöversikt för Orsa kommun (1977). G-område i kommunöversikt för Rättviks kommun (1977). Naturvårdsprogram för Kopparbergs län objekt nr 4, Rättviks kommun, klass I. Området berör område av riksintresse för friluftsliv nr FW-16, Oreälven.

Referenser:

Fiskeriverket, beslut 1988-04-11 rörande Områden av riksintressen för yrkesfisket, områden av särskilt intresse för fritidsfisket samt områden av särskilt intresse avseende arter och stammar av fisk.
Fiskeristyrelsen 1984. *Bevarande av de svenska fiskbeståndens genetiska resurser.*

- Melin, S, 1980: *Kanotvatten. Inventering av sjöar och vattendrag*. SNV PM 1054.
- Olsson, G, 1964: *Rullstensåsarna och deras utnyttjande i Kopparbergs län*. Länsutredning för Kopparbergs län.
- Rynéus, T, 1982: *Översiktlig naturinventering för Rättviks kommun*. Länsstyrelsen i Kopparbergs län, N 1982:3.
- Rynéus, T, 1984: *Översiktlig naturinventering för Orsa kommun*. Länsstyrelsen i Kopparberg län, N 1984:2.
- Bergquist, B. 1996. *Särskilt skyddsvärda vattenområden med hänsyn till fiske, friluftsliv och förekomst av skyddsvärda fiskarter/stammar*.
- Vattenfall 1989. *Öringstammar i Sverige. Åtgärdsstudier för kompensation av fiskeskador*. Delrapport 2.